

Підтримку надає:

Федеральне міністерство
продовольства і
сільського господарства

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

МОНІТОРИНГ аграрного законодавства України

Січень 2025 року

1. Загальне аграрне законодавство

Закони та інші нормативно-правові акти, які були прийняті або набули чинності у січні 2025 р.

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у січні 2025 р.

2. Земельне законодавство

Законопроектна діяльність

В серії публікацій «Моніторинг аграрного законодавства України» розглядаються закони та нормативно-правові акти Верховної Ради <http://portal.rada.gov.ua/>, які мають вагомe значення для сталого розвитку аграрного сектору (тобто, суттєво впливають на сільське господарство та харчову промисловість).

Інформація з цього огляду не може розглядатися як юридична консультація. АПД не несе відповідальності за правильність тверджень.

Виконавці

Оперативний партнер
проекту

1. Загальне аграрне законодавство

Закони та інші нормативно-правові акти, які були прийняті або набули чинності у січні 2025 року

Запровадження електронних аграрних нот

Закон України «Про аграрні ноти» № 3586-IX від 22.02.2024. Закон набирає чинності 01.01.2025.

Закон запроваджує новий інструмент для фінансування сільськогосподарського (с/г) бізнесу в Україні – електронні аграрні ноти, які стануть альтернативою вже існуючим паперовим аграрним розпискам. Основні положення Закону:

- аграрні ноти випускаються виключно в електронній формі;
- аграрна нота як неемсійний цінний папір є самостійним предметом обігу на ринках капіталу;
- розширення кола суб'єктів, які можуть видавати електронні аграрні розписки, за рахунок с/г кооперативів, а також видів застави: продукція тваринництва та первинної переробки;
- спрощення та здешевлення порядку видачі, обігу та припинення електронної аграрної розписки у порівнянні з традиційними паперовими. Аграрій зможе самостійно видати електронну аграрну ноту з особистого е-кабінету в спеціально створеному Реєстрі аграрних нот, не сплачуючи за послуги нотаріуса.
- надійність аграрної ноти: якщо боржник не виконує зобов'язання за аграрноюнотою, то кредитор може отримати виконавчий лист на відповідне стягнення, звернувшись до Реєстру аграрних нот.

Видатки державного бюджету на аграрний сектор у 2025 році

Закон України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» № 4059-IX від 19.11.2024. Закон набирає чинності 01.01.2025.

Законом передбачається наступний розподіл видатків на аграрний сектор у 2025р.:

- 1 млрд. грн. – компенсація витрат на розмінування с/г земель;

- 1,37 млрд. грн. - безповоротна державна допомога на створення або розвиток переробних підприємств; для створення або розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства; для створення або розвитку тепличного господарства.

Детальніше див. випуск «Моніторинг аграрного законодавства» № 12/2024.

Розширення функцій Державного аграрного реєстру

Закон України «Про інформаційно-комунікаційну систему «Державний аграрний реєстр»» № 3980-IX від 19.09.2024. Закон набирає чинності 18.01.2025.

Даним євроінтеграційним Законом удосконалюється механізм функціонування Державного аграрного реєстру (ДАР). При цьому, забезпечується можливість формувати окремі підсистеми реєстру, що дозволить перетворити чинний ДАР на Державний реєстр виробників сільськогосподарської (с/г) продукції. Розширюється коло користувачів ДАР — державну підтримку зможуть отримувати не лише виробники с/г продукції, а й організації водокористувачів та суб'єкти агропромислового комплексу.

Відновлення обов'язкового моніторингу викидів парникових газів

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» № 4187-IX від 08.01.2025. Закон підписаний Президентом України 29.01.2025 та набирає чинності 01.02.2025.

Даний євроінтеграційний Закон розроблено на виконання зобов'язань України в рамках UKRAINE FACILITY.

Метою Закону є відновлення обов'язкової системи моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів, за винятком тих установок, що не контролюються, зруйновані або знаходяться на тимчасово окупованій території, чи офіційно оголосили про призупинення діяльності.

Адаптація законодавства у сфері захисту рослин до норм ЄС

Закон України «Про державне регулювання сфери захисту рослин» № 4147-IX від 17.12.2024. Закон

підписаний Президентом України 15.01.2025 та набирає чинності 17.01.2028.

Даний євроінтеграційний Закон прийнято для вдосконалення правового регулювання у сфері захисту рослин відповідно до вимог ЄС.

Законом забезпечується простежуваність для рослин і засобів захисту рослин (ЗЗР), обов'язкові паспорти рослин і реєстрація всіх етапів обігу. Закон делегує приватним суб'єктам повноваження на видачу паспортів, маркування пакувального матеріалу, навчання з поводження із ЗЗР і технічний огляд обладнання. Технічний огляд буде проводитись не менше одного разу на три роки. Також передбачено ведення наступних трьох електронних реєстрів: Державного реєстру професійних операторів, Державного реєстру осіб, яким надано право здійснювати діяльність у сфері захисту рослин щодо поводження із ЗЗР та Державного реєстру лабораторій у сфері захисту рослин.

Заходи державного контролю будуть здійснюватися без завчасного повідомлення оператора ринку на основі ризик-орієнтованого підходу.

Суттєво збільшується відповідальність операторів ринку за порушення вимог законодавства про захист рослин.

Закон набирає чинності через три роки.

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у січні 2025 року

Розвиток рибного господарства

Проект Закону «Про стимулювання економічного розвитку галузі рибного господарства» № 12384 від 08.01.2025, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Чорноморов А.О., Гайду О.В. та ін. (партії «Слуга народу», «За майбутнє»)).

Даним законопроектом визначаються термін «інвестор у галузі рибного господарства» та вимоги до нього, принципи стимулювання економічного розвитку галузі рибного господарства, об'єкти залучення інвестицій, формування інвестиційних пропозицій, умови договорів про залучення інвестицій, порядок здійснення контролю та моніторингу за виконанням договору про залучення інвестицій, умови подання звітності тощо.

Імплементация норм ЄС в українське законодавство в галузі рибного господарства

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації законодавства Європейського Союзу в галузі рибного господарства» № 12428 від 20.01.2025, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Шмигаль Д.А. (Кабінет Міністрів України)).

Законопроект спрямований на адаптацію галузевого законодавства України до права ЄС. Зокрема, пропонується визначити:

- завдання та цілі державної політики у галузі рибного господарства;
- принципи державного управління та регулювання в галузі рибного господарства;
- принципи державного контролю та провадження рибогосподарської діяльності;
- порядок видачі, відмови у видачі, переоформлення, припинення дії дозволу на використання чужорідних та немісцевих видів гідробіонтів у сфері аквакультури;
- основи організації ринку продукції рибальства та аквакультури;
- засади підтримки сталого розвитку аквакультури.

Спрощення державної реєстрації земельних ділянок

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання органам місцевого самоврядування та сертифікованим інженерам-землевпорядникам повноважень у сфері ведення Державного земельного кадастру» № 12453 від 28.01.2025, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Шмигаль Д.А. (Кабінет Міністрів України)).

Положеннями законопроекту пропонується надати сертифікованим інженерам-землевпорядникам повноваження державних кадастрових реєстраторів та делегувати повноваження державних кадастрових реєстраторів з державної реєстрації земельних ділянок у Державному земельному кадастрі органам місцевого самоврядування.

Проект Закону «Про внесення зміни до статті 53-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності держа-

вних кадастрових реєстраторів, а також інших публічних реєстраторів Державного земельного кадастру» № 12454 від 28.01.2025, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Шмигаль Д.А. (Кабінет Міністрів України)).

Пропонується встановити, що порушення строків внесення та надання відомостей до/з Державного земельного кадастру, вимагання не передбачених законом документів для внесення відомостей до Державного земельного кадастру, тягнуть за собою накладення на державних кадастрових реєстраторів, а також інших публічних реєстраторів Державного земельного кадастру штрафу розміром від двадцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (340-850 грн.).

Автори, редакція та контакти:

Загальне аграрне законодавство (АПД)

Підготовка проекту: Катерина Лелет

Моніторинг та редакція видання українською мовою: Марія Ярошко – Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)

Редакція видання німецькою мовою: Шариф Яборов – ІАК Аграр Консалтинг ГмБХ (виконавець проекту АПД)

Тел. +38 066 598 14 40

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de

2. Земельне законодавство

Законопроектна діяльність

28.01.2025 року у Верховній Раді України зареєстрований законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання органам місцевого самоврядування та сертифікованим інженерам-землевпорядникам повноважень у сфері ведення Державного земельного кадастру» (р.№ 12453 від 28.01.2025), внесений Кабінетом Міністрів України.

Текст законопроекту:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/55717>

Законопроектом пропонуються наступні положення.

1. Надання сертифікованим інженерам-землевпорядникам повноважень зі:

- внесення до Державного земельного кадастру відомостей про землі, розташовані у межах державного кордону України, територій Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, районів, сіл, селищ, міст, обмеження у використанні земель;
- здійснення державної реєстрації меліоративних мереж, складових частин меліоративних мереж;
- здійснення державної реєстрації земельних ділянок, скасування такої реєстрації;
- здійснення виправлення помилок у відомостях Державного земельного кадастру.

Встановлення, що внесення відомостей до Державного земельного кадастру (зокрема шляхом їх державної реєстрації), ведення поземельних книг, виправлення помилок у відомостях Державного земельного кадастру здійснюється сертифікованими інженерами-землевпорядниками виключно щодо об'єктів Державного земельного кадастру, розробниками документації із землеустрою щодо яких та відповідальними за якість робіт із землеустрою щодо яких вони є.

Коментар: положення підтримуються.

2. Надання виконавчим органам сільських, селищних, міських рад повноважень щодо державної реєстрації земельних ділянок відповідно до закону (за умови прийняття відповідною радою рішення про здійснення таких повноважень).

Коментар: положення є дискусійними. Внесення відомостей до Державного земельного кадастру здійснюється на підставі документації із землеустрою, забезпечення розроблення якої здійснюють сертифіковані інженери-землевпорядники. Тому цілком логічним є надання повноважень із внесення вказаних відомостей саме їм. За умов, коли внесення цих же відомостей може здійснюватися за вибором заявника двома суб'єктами (державним кадастровим реєстратором Держгеокадастру України або сертифікованим інженером-землевпорядником), потреба у наданні повноважень у наданні функцій із внесення відомостей до Державного земельного кадастру ще й працівникам органу місцевого самоврядування (ще й у значно «обрізаному» вигляді відносно лише державної реєстрації земельних ділянок і без застосування принципу випадковості при визначенні особи, що буде здійснювати реєстрацію) є сумнівною і підлягає обговоренню.

3. Надання посадовим особам виконавчих органів місцевого самоврядування, сертифікованим інженерам-землевпорядникам, що здійснюють вищевказані реєстраційні дії, статусу публічного реєстратора Державного земельного кадастру. Встановлення обов'язковості проведення державними кадастровими реєстраторами стажування зазначених осіб.

Встановлення, що публічним реєстратором Державного земельного кадастру може бути громадянин України, який має вищу землевпорядну або юридичну освіту, стаж землевпорядної або юридичної роботи не менш як два роки та пройшов стажування у сфері земельних.

Надання публічному реєстратору Державного земельного кадастру доступу до всіх відомостей Державного земельного кадастру, а також права самостійно приймати рішення про внесення відомостей до нього, надання таких відомостей, відмову у здійсненні таких дій.

Коментар: положення підтримуються.

4. Встановлення, що застосування принципу випадковості під час визначення публічного реєстратора Державного земельного кадастру, уповноваженого на розгляд поданих документів за допомогою програмного забезпечення Державного земельного кадастру не здійснюється у разі:

- подання та розгляду таких документів сертифікованим інженером-землевпорядником, який

здійснює повноваження публічного реєстратора Державного земельного кадастру і є розробником відповідної документації із землеустрою чи документації з оцінки земель;

- наявності на території територіальної громади, в межах якої відповідно до поданих документів формується земельна ділянка, уповноважених посадових осіб виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, але у кількості, що не перевищує середньодобове навантаження на одного публічного реєстратора Державного земельного кадастру. У разі надходження більшої кількості поданих документів на відповідну територію їх надлишок розподіляється за допомогою програмного забезпечення Державного земельного кадастру на державних кадастрових реєстраторів за принципом випадковості.

Коментар: положення підтримуються.

5. Надання Держгеокадастру України повноважень із здійснення контролю у сфері ведення Державного земельного кадастру з метою виявлення та запобігання порушень вимог цього Закону та порядку ведення Державного земельного кадастру публічними реєстраторами Державного земельного кадастру.

Надання Держгеокадастру України повноважень щодо:

- прийняття рішень про тимчасове блокування доступу публічного реєстратора Державного земельного кадастру до Державного земельного кадастру на строк до одного місяця для проведення перевірки виявлених фактів порушення;
- анулювання доступу публічного реєстратора Державного земельного кадастру до Державного земельного кадастру;
- вжиття заходів до притягнення до дисциплінарної відповідальності державного кадастрового реєстратора;
- скасування рішення публічного реєстратора Державного земельного кадастру, прийнятого з порушенням вимог Закону України «Про Державний земельний кадастр» та порядку ведення Державного земельного кадастру, крім рішень про державну реєстрацію земельної ділянки, щодо якої зареєстровані речові права, а також про внесення до Державного земельного

го кадастру змін до таких відомостей, які скасовуються лише у судовому порядку;

- встановлення, що рішення публічного реєстратора Державного земельного кадастру, що не відповідає законодавству, порушує права, охоронювані законом інтереси фізичних чи юридичних осіб, держави чи територіальної громади, може бути також скасоване Держгеокадастром або його територіальним органом відповідно до статті 39 Закону України «Про Державний земельний кадастр» за скаргами фізичних чи юридичних осіб, або на підставі судового рішення в порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України.

Порядок здійснення контролю, проведення перевірок, моніторингу дій публічних реєстраторів Державного земельного кадастру, критерії, за якими здійснюється моніторинг, критерії, за якими визначається ступінь відповідальності за відповідні порушення, допущені в сфері ведення Державного земельного кадастру, форма і порядок повідомлень про виявлені порушення заінтересованих осіб відповідно до законопроекту пропонується затверджувати Кабінетом Міністрів України.

Коментар: положення підтримуються.

6. Встановити обов'язок сертифікованих інженерів-землевпорядників, які здійснюють повноваження публічних реєстраторів Державного земельного кадастру, щодо укладення договору страхування відповідальності перед заявниками та третіми особами за класом страхування 13, визначеним статтею 4 Закону України «Про страхування», за шкоду, що може бути заподіяна внаслідок професійних помилок або необережності, допущених під час здійснення повноважень публічних реєстраторів Державного земельного кадастру.

Коментар: положення підтримуються.

16.01.2025 року у Верховній Раді України зареєстровано законопроект «Про внесення змін до статті 137 Земельного кодексу України щодо уточнення деяких питань підписання учасником земельних торгів документів електронним підписом» (р.№ 12417 від 16.01.2025), внесений н.д. Морозом В.В., Гнатенком В.С.

Текст законопроекту:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/55646>

Законопроект пропонує встановити, що заява про участь у земельних торгах, яка подається особою, яка бажає взяти участь у земельних торгах, і яка подається через особистий кабінет в електронній торговій системі може бути підписана не лише кваліфікованим електронним підписом, а й удосконаленим електронним підписом.

Коментар: із законопроекту та доданих до нього документів неможливо зрозуміти, чим обумовлена необхідність прийняття законопроекту. У пояснювальній записці зазначено, що «на практиці стаються випадки, коли особа подає заяву про участь у земельних торгах та документи до неї із накладенням електронного підпису, який не є кваліфікованим електронним підписом, і стає достатньою підставою для прийняття рішення про відмову у підписанні протоколу з переможцем. Оскільки, надіслані для участі у земельних торгах заява та інші документи не містять належного електронного підпису, тому не можуть вважатися підписаними (засвідченими) та поданими у порядку, передбаченому Земельного кодексу України». В той же час порушення особами, які бажають взяти участь у земельних торгах, вимог Земельного кодексу України не є достатньою підставою для внесення змін до цього Кодексу.

Відповідно до абзаців другого-третього частини третьої статті 15 Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» кваліфікований електронний підпис забезпечує використання кваліфікованих електронних підписів забезпечує високий рівень довіри до засобів електронної ідентифікації, в той час коли використання удосконалених електронних підписів, які базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів, забезпечує середній рівень довіри до засобів електронної ідентифікації.

Автори, редакція та контакти:

Земельне законодавство

Моніторинг та редакція видання українською мовою: Сергій Біленко

Редакція видання німецькою мовою: Шариф Яборов – ІАК Аграр Консалтинг ГмбХ (виконавець проекту АПД)

Тел. +38 066 598 14 40

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de